

Toni Tiainen

TYÖHARJOITTELU TEKNIIKAN ALOILLA

Centria-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Tietotekniikan koulutusohjelma

Marraskuu 2015

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaari	Aika Marraskuu 2015	Tekijä/tekijät Toni Tiainen
Koulutusohjelma Tietotekniikka		
Työn nimi TYÖHARJOITTELU TEKNIIKAN ALOILLA Centria-ammattikorkeakoulu		
Työn ohjaaja Liisa Niemi		Sivumäärä 22 + 4
Työelämäohjaaja		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia tekniikan opiskelijoiden työharjoittelun toimitusta ja harjoittelun laatua sekä kartoittaa oppilaitoksen ja työnantajien välistä yhteistyötä harjoitteluun liittyen.</p> <p>Työn tavoitteena oli parantaa työharjoittelun merkitystä osana insinööriopintoja sekä lisätä harjoittelun laatua opiskelijan ja työnantajan näkökulmasta. Näin voidaan edesauttaa opiskelijan työllistymistä valmistumisen jälkeen.</p> <p>Työ toteutettiin Webropol-kyselynä, joka lähetettiin 110 insinööriopiskelijalle ja 15 yritykselle. Saaduista tuloksista koottiin graafiset esitykset pohdintoineen sekä laadittiin keskeiset kehitysehdotukset työharjoittelukäytäntöiden parantamiseksi.</p> <p>Tutkimuksen perusteella sekä opiskelijat että työnantajat pitivät harjoittelua tärkeänä osana opintoja ja harjoittelun merkitys työllistymiseen koettiin molemmissa vastaajaryhmissä erittäin tärkeäksi. Harjoittelijoiden osaamiseen oltiin suhteellisen tyytyväisiä ja yhteistyö oppilaitoksen ja yritysten välillä koettiin toimivaksi.</p>		
Asiasanat ammattikorkeakoulu, kysely, osaaminen, tekniikka, työharjoittelu, yhteistyö		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Kokkola-Pietarsaari	Date November 2015	Author/s Toni Tiainen
Degree programme Information Technology		
Name of thesis INTERNSHIP IN ENGINEERING DEGREE PROGRAMS Centria University of Applied Sciences		
Instructor Liisa Niemi		Pages 22 + 4
Supervisor		
<p>The purpose of this thesis work was to research the quality and functionality of work placement among engineering degree program students and to examine co-operation between Centria University of Applied Sciences and employers.</p> <p>The aim of the thesis work was to make practical training more meaningful as a part of studies and to add more quality to training for a student and employer point of view and increase the possibilities of employment.</p> <p>A Webropol questionnaire was created, which was sent to 110 students and 15 enterprises. Results were displayed as graphical charts with deliberations followed by development proposals to make work placement better for students.</p> <p>The results of the research revealed that students and employers considered practical training an important part of studies and both groups find training crucial for possibilities of employment. Students' skills were relatively satisfactory and co-operation between Centria and the enterprises were considered functional.</p>		

Key words co-operation, engineering. internship, skills, UAS
--

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1	JOHDANTO	1
2	TYÖHARJOITTELU AMMATTIKORKEAKOULUOPINNOISSA	2
2.1	Mitä on työharjoittelu	3
2.2	Työharjoittelun merkitys työllistymisen kannalta	4
3	KYSELYHAASTATTELU JA ANALYYSI	6
3.1	Kyselyn rajaus ja toteutus	6
3.2	Kysely opiskelijoille	7
3.3	Kysely yrityksille	14
4	TULOKSET JA POHDINTA	20
	LÄHTEET	22

LIITTEET

- LIITE 1. Kysely opiskelijoille
- LIITE 2. Kysely yrityksille
- LIITE 3. Centrian harjoitteluopas
- LIITE 4. Centrian harjoittelusuunnitelma

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Centria-ammattikorkeakoulun tekniikan opiskelijoiden työharjoittelun toimivuutta ja harjoittelun laatua. Tavoitteena on myös kartoittaa oppilaitoksen ja työnantajien välistä yhteistyötä harjoitteluun liittyen.

Työn tavoitteena on parantaa työharjoittelun merkitystä osana insinööriopintoja sekä lisätä harjoittelun laatua opiskelijan ja työnantajan näkökulmasta, ja näin myös edesauttaa opiskelijan työllistymistä valmistumisen jälkeen. Usein työharjoittelun ongelmana tuntuu olevan jossain määrin harjoittelupaikan työtehtävien sopimattomuus oman koulutusalan tehtäviin, sekä liian helpot ja haasteettomat työtehtävät. Opiskelijat saattavat nähdä työharjoittelun myös vain ansaintamahdollisuutena eikä todellisena ammatillisen kehittymisen mahdollistavana tekijänä.

Tämä opinnäytetyö on tyypiltään kvantitatiivinen tutkimus, jossa työ toteutettiin laatimalla kysely työharjoittelusta 3. ja 4. vuoden Centria-ammattikorkeakoulun tekniikan opiskelijoille. Vastaavasti Kokkolan alueen yrityksille suunnattiin oma kysely, jolla pyrittiin kartoittamaan työnantajien mielipidettä työharjoittelijoiden ammattitaidosta ja yhteistyöstä oppilaitosten kanssa. Saaduista tuloksista koottiin graafiset esitykset pohdintoineen sekä laadittiin keskeiset kehitysehdotukset työharjoittelukäytäntöiden parantamiseksi.

2 TYÖHARJOITTELU AMMATTIKORKEAKOULUOPINNOISSA

Ammattikorkeakoulut perustettiin yliopistoista poiketen käytännöllisiin asiantuntija-tehtäviin valmistaviksi korkeakouluiksi. Harjoittelun liittäminen ammattikorkeakoulututkintoihin ratkaistiin jo kokeilulainsäädännön yhteydessä. Samalla opetusministeriö halusi yhtenäistää harjoittelun ja siihen liittyvät käytänteet kaikilla koulutusaloilla. Harjoittelun ohjeistuksessa korostettiin elinkeino- ja työelämän yhteistyön kehittämistä, sillä niistä oli kokemusta jo keskiasteen oppilaitosten ajalta. (Hulkko, Salonen & Varmola 2005, 7.)

Tieteentekijöiden liiton (2015) mukaan ammattikorkeakoulujen on huomioitava työelämän tarpeet koulutuksessa. Niiden on myös keskityttävä alueiden elinkeinorakennetta uudistavaan ja kehittävään tutkimukseen, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä käytäntöä palvelevaan opetukseen.

Ammattikorkeakoulujen työharjoittelujärjestelmä pohjautuu entisiin keskiasteen oppilaitoksiin, joista tunnetuin lienee teknillisten oppilaitosten harjoittelujärjestelmä. Tässä järjestelmässä olennaisinta oli tietyn mittainen käytännön työkokemus, jotta hakija voitiin hyväksyä opiskelijaksi. Tätä vaatimusta ei tosin enää käytetä ammattikorkeakouluissa opiskelijan oikeusturvan vuoksi. (Jokinen, Lähteenmäki & Noke-lainen 2009, 83.)

Nykyään tutkintoon kuuluva työharjoittelu suoritetaan teknisillä aloilla pääsääntöisesti lukukausien ulkopuolella, eli kesätöinä tai osa harjoittelusta saatetaan hoitaa opintojen yhteydessä osa-aikaisilla töillä. Opintojen aikana hankittavan harjoittelun määrä on kuitenkin vähentynyt verrattuna insinöörikoulutuksen alkuvuosiin, ja laatuvaatimukset ovat kasvaneet (Hulkko ym. 2005, 42).

Ammattikorkeakouluissa opintojaan aloittavien opiskelijoiden työkokemus ja pohjatiedot voivat olla hyvinkin erilaiset. Toisilla on ammatillinen koulutus ja osalla lukio-tausta. Työkokemusta voi olla vuosia tai ei lainkaan. Tämä korostaa opintoihin ku-luvan työharjoittelun merkitystä riittävän ammattitaidon saamiseksi jokaiselle opis-kelijalle.

2.1 Mitä on työharjoittelu

Korkeakoulututkinnon osana olevan työharjoittelun tarkoituksena on kehittää opiskelijan ammatillista osaamista, mahdollistaa opittujen tietojen ja taitojen soveltamisen käytännössä ja samalla harjoittelu antaa mahdollisuuden verkostoitumiseen eri työnantajien kesken parantaen työllistymismahdollisuuksia.

Toisaalta Vesterisen (2002) mukaan harjoittelu tarjoaa mahdollisuuden oppia työelämän käytännöistä ja sosio-kulttuurisista suhteista sekä oppia työtehtävistä asioita, jotka ovat uusia niin kokemuksena kuin tietona. Työharjoittelun voidaankin sanoa olevan ammattikorkeakoulutuksen olennaisimmista työelämään valmentavista osista.

Harjoittelukäytännöt ammattikorkeakouluissa eroavat koulutusohjelmittain jossain määrin toisistaan. Opetusministeriö vahvistaa vuosittain koulutusohjelmat ja ilmoittaa kullekin oppilaitokselle eri tutkintoihin kuuluvien opintopisteiden määrän ja sen, paljonko tutkintoon kuuluu harjoittelua. Opetusministeriön päätöksellä (4.12.2007.570/530/2006) vahvistettiin seuraavat tutkintokohtaiset harjoittelumäärät opintopisteinä osana kokonaistutkintoa:

- Insinööri (AMK) 240/30
- Rakennusmestari (AMK) 210/30
- Restonomi 210/30
- Sosionomi (AMK) 210/45
- Agrologi (AMK) 240/50
- Hortonomi (AMK) 240/50
- Terveystenhoitaja (AMK) 240/85.

Listassa korostuu erityisesti teknisten alojen tutkintojen selvästi pienemmät harjoittelumäärät verrattuna muihin tutkintoihin. (Jokinen ym. 2009, 83–85.) Insinööritutkintojen harjoittelumääriä voisikin yhdenmukaistaa jonkin verran muiden alojen harjoittelumääriin nähden.

Harjoittelun laajuus ammattikorkeakouluissa riippuu tutkinnosta. Laajuus on teknisten alojen 30 opintopisteestä aina kättilöiden 120 opintopisteeseen, mikä vastaa

20–80 työviikkoa. (TAULUKKO 1.) Harjoittelu voi olla palkallista tai palkatonta. Harjoittelussa työaika määräytyy työaikalain (605/1996) ja työehtosopimusten perusteella. Viikoittainen työaika voi siis olla 37,5–40 tuntia riippuen harjoittelupaikasta. (Centria 2015.)

TAULUKKO 1. Harjoittelun laajuus (Centria 2015)

Harjoittelun laajuus opintopisteinä	Harjoittelun kesto työviikkoina	Harjoittelun kesto tunteina
30	20	~800
45	30	~1200
50	33	~1333
60	40	~1600
75	50	~2000
85	57	~2266
120	80	~3200

Centria-ammattikorkeakoulussa tekniikan alan työharjoittelu jaetaan 10 opintopisteen laajuiseen perusharjoitteluun ja 20 opintopisteen ammattiharjoitteluun. Opiskelija voi ensimmäisen lukuvuoden ja kesän aikana suorittaa korkeintaan 20 opintopisteen verran harjoittelua, josta 10 on perus- ja 10 ammattiharjoittelua. Loppuosa harjoittelusta suoritetaan myöhempinä opiskeluvuosina.

Ennen harjoittelun alkamista, jokainen opiskelija laatii tavoitteellisen harjoittelusuunnitelman, johon kirjataan oppimistavoitteet ja jossa pohditaan harjoittelun merkitystä omaan ammatilliseen kasvuun (LIITE 3).

2.2 Työharjoittelun merkitys työllistymisen kannalta

Työnantajat arvostavat nykyään erityisesti pitkää työkokemusta rekrytoidessaan uusia työntekijöitä. Nykyajan työelämässä myös korostuu moni- ja erityisosaamisen tarve, ja työntekijöitä palkataan enää harvemmin yhteen ainoaan työtehtävään.

Työharjoittelu lisää opiskelijan ammattitaitoa ja antaa mahdollisuuden oppia uusia tietoja ja taitoja. Vesterisen (2002) tutkimuksen mukaan työharjoittelu lisää opiske-

lijoiden ammatillista asiantuntijuutta, osaamista ja työpaikkojen kokonaisvaltaista työprosessitietoutta. Opiskelijat vastaavat oman harjoittelupaikkansa hankkimisesta ensisijaisesti itse, joten samalla saavutetaan arvokasta työhakukokemusta.

Työharjoittelu tuo myös lisäarvoa yritykselle. Kontaktit ja verkostot työelämään paranevat sekä antavat eväitä oman urapolun suunnitteluun. (Asikainen 2013.)

Työharjoittelussa saavutetaan työyhteisöön kuuluva oma asema ja usein opinnäytetyökin tehdään yritykselle, jossa harjoittelu on pääosin suoritettu. Opinnäytetyö toimii siten hyvänä näyttönä yritykselle omasta osaamisesta ja lisää mahdollisuuksia työllistymiseen.

Mikkolan ja Nurmen (2001, 88–90) ammattikorkeakouluopiskelijoista tekemässään tutkimuksessa korostui tekniikan opiskelijoiden arvostus työharjoittelua kohtaan. Työharjoittelu koettiin tärkeäksi elementiksi opiskelussa ja harjoittelua pidettiin tärkeänä työpaikan saannin kannalta. Myös harjoittelun kautta luodut suhteet työelämään osoittautuivat tutkimuksessa opiskelijoiden mielestä tärkeiksi.

Toisaalta Kuhalaisen (2003) mukaan opiskelijat eivät aina huomaa hyödyntää harjoittelu-aikaa ja siihen liittyvää kokonaisprosessia kovin tehokkaasti. Harjoittelun merkitystä työkokemukseen usein vähätellään, ja vasta kun harjoittelukokemusta puretaan auki esimerkiksi uraohjauskeskustelussa, kääntyy se todelliseksi työkokemukseksi.

Asikaisen (2013) mielestä työharjoittelussa tulisi keskittyä enemmän harjoittelujakson sisältöön: minkälaisia työtehtäviä on tarjolla, miten harjoitteluun saapuneen opiskelijan koulutus on huomioitu ja kuka ottaa vastuun harjoittelijan ohjaamisesta. Opiskelijoiden toimeentulon turvaaminen ei ole harjoittelujakson varsinainen tarkoitus. Epäsuorasti laadukas harjoittelu kyllä tukee oman ammattitaidon kehittymistä ja edistää laadullista työllistymistä valmistumisen jälkeen.

Työharjoittelun laadun merkitys on nykyään tärkeämpää kuin koskaan. Sen avulla erilaisilla pohjatiedoilla ja vähäisellä kokemuksella varustetuista opiskelijoista valmennetaan työelämän vaatimuksia täyttäviä osaajia. (Hulkko ym. 2005, 129.)

3 KYSELYHAASTATTELU JA ANALYYSI

3.1 Kyselyn rajaus ja toteutus

Työharjoittelun tämänhetkisen tilanteen ja mielipiteiden kartoittamiseksi laadittiin opiskelijoille ja työnantajille kysely. Tutkimuskohteena olivat Centria-ammattikorkeakoulun 3. ja 4. vuoden insinööriopiskelijat ja useita eri alojen yrityksiä Kokkolan seudulta. Opiskelijat valittiin opintojensa loppuvaiheesta siksi, että mahdollisimman moni olisi suorittanut perusharjoittelun lisäksi myös ammattiharjoittelua. Yritykset taas pyrittiin valitsemaan siten, että toimialana olisi mahdollisimman selkeästi insinööriopiskelijoiden osaamista hyödyntävä yritys ja ala.

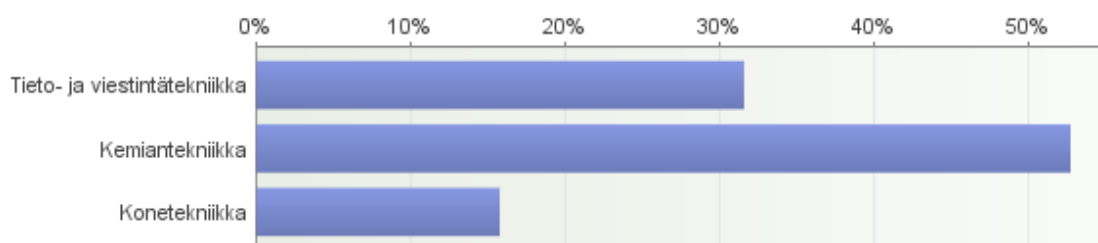
Opiskelijoille menevä kysely päädyttiin lähettämään ainoastaan Kokkolan yksikössä opiskeleville, jotta vertailu paikallisiin yrityksiin olisi luontevaa. Kyselyn ulkopuolelle jätettiin myös kansainväliset opiskelijat.

Molemmille haastateltaville ryhmille tehtiin Webropol-kyselytyökalulla selainpohjainen kyselylomake. Opiskelijoille laadittiin 13 kysymystä ja yrityksille 10 kysymystä, joista ensimmäiset helpoiksi laaditut kysymykset olivat vastattavissa ”kyllä”, ”ei” tai ”en tiedä”-vaihtoehdoin. Tämän lisäksi laadittiin kysymyksiä, joihin vastattiin viisiportaisella Likert-asteikolla asenteiden mittaamiseksi (Kyrö 2003.) Kyselyn loppuun sijoitettiin avoin kommenttikenttä muita työharjoitteluun liittyviä mielipiteitä ja huomioita varten. Opiskelijoita pyydettiin lisäksi listaamaan harjoitteluissa suoritettuja työtehtäviä ja yrityksiltä kaivattiin asioita, missä olisi opiskelijoiden taitojen osalta eniten kehitettävää.

Haastateltaville lähetettiin sähköpostitse saatekirje, jossa oli linkki kyselylomakkeeseen. Kysely lähetettiin 110 opiskelijalle ja 15 yritykselle. Vastausaikaa annettiin kumpaankin kyselyyn yksi viikko, ja vuorokausi ennen vastausajan päättymistä vastaamatta jättäneille lähetettiin vielä muistutusviesti.

3.2 Kysely opiskelijoille

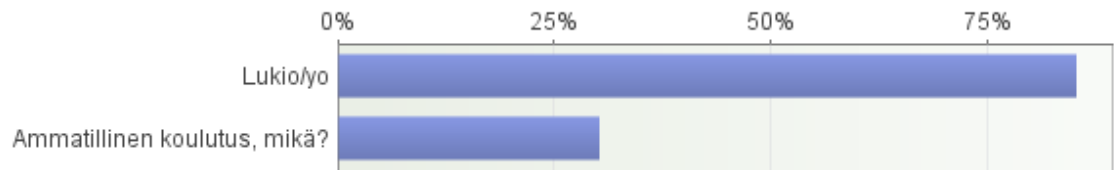
Kysely lähetettiin Centrian tieto- ja viestintätekniikan, kemiantekniikan ja konetekniikan opiskelijoille. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin opiskelijan suuntautumisvaihtoehtoa. Suuntautumisvaihtoehtoin vastausprosentit jakautuivat seuraavasti: tieto- ja viestintätekniikka 31,58 prosenttia, kemiantekniikka 52,63 prosenttia ja konetekniikka 15,79 prosenttia. Konetekniikan opiskelijoiden alhainen vastausprosentti hiukan yllättää, koska kyselyn saaneita konetekniikan opiskelijoita oli vain viisi vähemmän kuin kemiantekniikan opiskelijoita, mutta vastausmäärät jäivät noin kolmasosaan kemiantekniikan opiskelijoista. Kokonaisuudessaan opiskelijoiden vastausprosentti oli 18.

KUVIO 1. Opiskelijoiden suuntautumisvaihtoehdot

Toisessa kysymyksessä kysyttiin opiskelijoiden pohjakoulutusta. Vaihtoehtoina olivat lukio/ylioppilas ja ammatillinen koulutus. Vastaajien oli mahdollisuus myös valita molemmat vaihtoehdot oman pohjakoulutuksensa mukaan.

Selkeän enemmistön pohjakoulutuksena oli lukio tai ylioppilastutkinto. Tähän ryhmään kuului 85 prosenttia vastaajista. Ammatillinen tausta oli vuorostaan 30 prosentilla vastaajista. Pitää toki huomioida, että osa vastaajista oli suorittanut ammattilukion tai ammatillinen tutkinto oli hankittu ylioppilastutkinnon jälkeen. Kyselyssä ilmi tulleita ammattinimikkeitä olivat maatalouskoneasentaja, puuseppä, datanomi, elektroniikka-asentaja ja merkonomi.

KUVIO 2. Opiskelijoiden pohjakoulutus

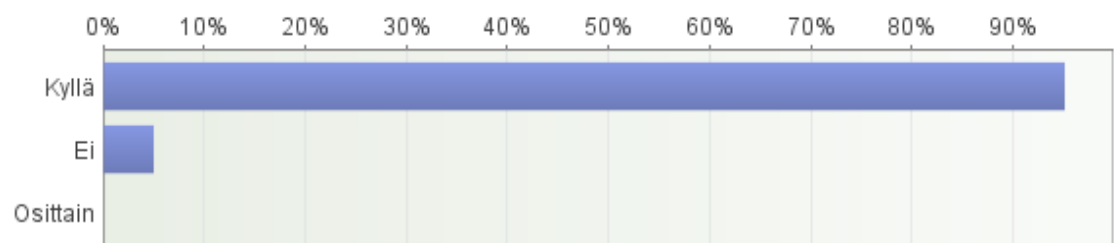
Kolmannessa kysymyksessä kysyttiin, olivatko opiskelijat saaneet työharjoittelustaan palkkaa. Vastausvaihtoehtoina olivat kyllä-, ei- ja osittain-vaihtoehdot. Suurin osa, 95 prosenttia vastaajista, oli saanut harjoittelustaan palkkaa. Ainoastaan 5 prosenttia suoritti harjoittelunsa palkatta. Yksikään vastaajista ei valinnut osittain vaihtoehtoa. Vastauksissa korostuu tekniikan opiskelijoiden työharjoittelun luonne eli työharjoittelu suoritetaan pääasiassa kesätöinä ja siten palkallisena.

Ei sitä tule ajatelleeksi olevan työharjoittelussa kesälomalla, se on työ josta saadaan työharjoittelupisteet. Insinöörialalla kuitenkin on hyvä, että sen työharjoittelun voi tehdä kesätöiden lomassa, eikä esim. Luku-vuoden aikana palkattomana harjoitteluna.

Vastaajien palkaton harjoittelu tuntui rajoittuvan oppilaitoksessa suoritettuun harjoitteluun.

Olen ollut koululla palkattomassa kesätyössä kaksi kertaa. Ohjelmointia oman pääni mukaan.

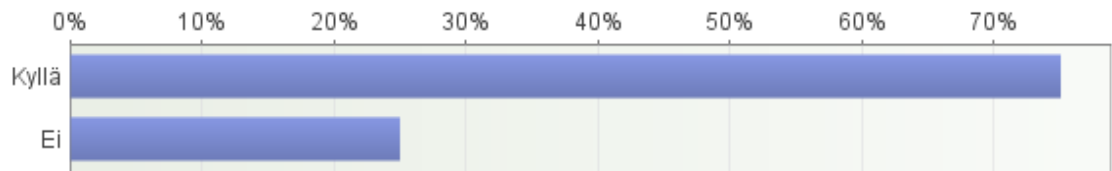
Palkaton harjoittelu on valitettavan yleistä, mutta sekin on parempi, kuin kesä ilman harjoittelua.

KUVIO 3. Työharjoitteluaajan palkka

Neljännessä kysymyksessä kysyttiin ovatko opiskelijat saaneet palautetta työharjoittelustaan työnantajan toimesta. Kysymykseen oli mahdollista vastata kyllä ja ei vaihtoehtoilla. Selkeä 75 prosentin enemmistö oli saanut palautetta harjoittelus-

taan, mutta 25 prosenttia ei palautetta ollut saanut. Tämä vaikuttaa oudolta, koska palautteen perusteella opiskelijat voisivat juuri keskittyä osaamisensa kehittämiseen ja tämän pitäisi olla myös työnantajan edun mukaista.

KUVIO 4. Työnantajan antama palaute harjoitteluajalla

Kysymyksissä 5-11 käytettiin vastausten antamiseen 5-portaista Likert-asteikkoa, jossa numero viisi tarkoitti kaikkein myönteisintä, täysin samaa mieltä olevaa vastausta. Vastaavasti numero yksi kertoi vastaajan olevan täysin eri mieltä kysymyksen väittämään. Vastaus numero kolme taas ilmaisi vastaajan olevan ottamatta kantaa kumpaankaan suuntaan tai vastauksen olevan mielipiteeltään en osaa sanoa. Kysymyksistä 5-11 esitetään graafisesti ainoastaan vastausten keskiarvot.

Viidennessä kysymyksessä kysyttiin, onko opiskelijan mielestä opintoihin kuuluvaa työharjoittelua riittävästi. Tekniikan ammattikorkeakouluopintoihin kuuluu työharjoittelua 30 opintopisteen verran, joka on paljon vähemmän kuin esimerkiksi sosi- ja terveysalalla. Kysymyksellä pyrittiin siis kartoittamaan opiskelijoiden mieltä harjoittelun määrästä suhteessa teoriaopintoihin.

Vastaajista 25 prosentin mielestä harjoittelua oli vähän tai aivan liian vähän. Riittävänä tai melko riittävänä harjoittelumäärää piti puolestaan 60 prosenttia vastaajista. Vastausten keskiarvo oli 3,65, eli kaikkien vastaajien kesken harjoittelun määrä koettiin melko riittäväksi.

Saisi olla enemmän esim. talvella, ei jäisi kaikki kesän varaan, jotta opiskelijat näkisivät mitä alalla edes ylipäätään tehdään.

KUVIO 5. Työharjoittelun riittävyys

Seuraavaksi kysyttiin harjoittelun työtehtävien vastaavuutta opiskelijoiden koulutusalaan. Harjoitteluiden työtehtävät ovat monesti opintojen alkuvaiheessa perustehtäviä, jotka eivät välttämättä liity omaan alaan, eivätkä vaadi erityisosaamista. Kyselyn vastaajat ovat kuitenkin opinnoissaan melko pitkällä ja ovat pääsääntöisesti jo suorittaneet työharjoittelunsa, joten oletettavasti työharjoittelu on sisältänyt myös vaativampia tehtäviä.

Opiskelijoita pyydettiin myös erittelemään, mitä työtehtäviä harjoitteluissa oli tehty. Suurelta osin eriteltyt työt tuntuivat sijoittuvan Pohjanmaan alueen suurteollisuuden erilaisiin prosessi- ja kunnossapitotehtäviin, mutta joukossa oli mainittu myös esimerkiksi laborantin, elintarviketyöntekijän, IT-ylläpidon, vartijan ja palokaluston huoltajan tehtävät. Enimmäkseen kyselyssä eriteltyt työt vaikuttivat eri alojen perustehtäviltä, mutta joukossa saattoi nähdä koulutusalaan paremmin sopivia töitä ammattitaidon ja työkokemuksen lisääntyessä.

Yhtenä kesänä tuotannon tehtäviä elintarvikealan tehtaassa, yhtenä kesänä mekaanisen kunnossapidon asentajan tehtäviä sekä yhtenä kesänä mekaanisen kunnossapidon työnjohtajan tehtävät.

Vastaajista 45 prosenttia taas piti harjoittelun työtehtäviä sopivina tai erittäin sopivina. 30 prosentin mielestä harjoittelun työtehtävät vastasivat omaa koulutusalaan melko huonosti tai eivät vastanneet lainkaan. Kysymys aiheutti vastauksissa eniten hajontaa. Kaikkien vastauksien keskiarvo oli 3,25.

KUVIO 6. Harjoittelun työtehtävien ja koulutusalan vastaavuus

Seitsemänneksi opiskelijoilta kysyttiin harjoittelun työtehtävien haasteellisuudesta. 50 prosentin mielestä harjoittelu oli melko tai erittäin haasteellista. 10 prosenttia vastaajista arvioi tehtävien olevan melko vähän tai ei lainkaan haasteellisia. Monet uudet tehtävät saatetaan kokea haastavina, vaikka ne eivät suoranaisesti vaikuttaisi omaan ammatillisen kehittymisen millään lailla. Tuotantoprosessin itsenäinen

ajo on toki erittäin vastuullista ja haastavaakin, mutta tuoko se lisäarvoa esimerkiksi tietotekniikan insinööriopiskelijalle?

Kaikki työkokemus on plussaa, mutta insinöörin hommiin ei koululaisia päästetä.

Työtehtävät koettiin vastaajien parissa hiukan keskimääräistä haasteellisemmaksi, keskiarvon ollessa 3,5.

KUVIO 7. Harjoittelujen töiden haasteellisuus

Seuraavaksi kysyttiin ovatko työharjoittelijat opiskelijoiden mielestä tärkeitä yrityksille. Työharjoittelijat kokevat usein olevansa yrityksille ainoastaan kesälomatuu-raajia, mutta parhaimmillaan harjoittelijat tuovat työpaikoille mukanaan opintojen myötä saatua uutta tietoa. Usein harjoittelijoiden työmotivaatiokin on erinomainen, mikä tuo työpaikoille reipasta tekemisen meininkiä. Saahan harjoittelussa myös mahdollisuuden näyttää osaamistaan ja usein palkkaakin.

Selkeä enemmistö, 80 prosenttia vastaajista, koki työharjoittelijoiden olevan melko tai erittäin tärkeitä yrityksille. Ainoastaan 5 prosenttia vastaajista ei pitänyt harjoittelijoita tärkeinä yrityksille. Kaikkien vastauksien keskiarvo 4,15.

KUVIO 8. Arvio harjoittelijoiden merkityksestä yrityksille

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, kuinka tärkeänä työharjoittelu koettiin työllistymisen kannalta. Työharjoittelu mahdollistaa uusien tietojen ja taitojen oppimisen työpaikoilla, antaa opiskelijoille erinomaisen mahdollisuuden näyttää osaamistaan harjoittelupaikassa ja edesauttaa verkostoitumisessa työnantajien kanssa.

Työharjoittelu on erittäin hyödyllinen, jotta saa mahdollisuuden tutustua mahdollisesti tuleviin työnantajiin.

Tärkein asia tekniikan puolella. Ilman työharjoittelua on vaikea osata asioita käytännössä ja harjoittelu on todella tärkeää työllistymisen kannalta.

80 prosenttia vastaajista piti työharjoittelua erittäin tärkeänä ja 20 prosenttia melko tärkeänä työllistymisen kannalta. Tämän kysymyksen kaikkien vastauksien keskiarvo oli 4,8.

KUVIO 9. Työharjoittelun tärkeys työllistymisen kannalta

Seuraavaksi vastaajia pyydettiin arvioimaan oppilaitoksen antamaa ohjausta työharjoitteluihin liittyen. Kaikki ensimmäisen lukuvuoden oppilaat käyvät läpi harjoittelufon, jossa käydään läpi opiskeluajan harjoittelun suorittaminen. Harjoittelun aikana opiskelija pitää harjoittelupäiväkirjaa, jossa oppilaitoksen ja työpaikan ohjaaja voivat seurata ja kommentoida omalta osaltaan harjoittelun kulkua (LIITE 3).

40 prosenttia vastaajista piti ohjausta riittävänä tai erittäin riittävänä. 20 prosenttia melko riittämättömänä. Keskiarvo oli 3,4.

KUVIO 10. Oppilaitokselta saadun ohjauksen riittävyys harjoitteluun liittyen

Viimeisessä kysymyksessä opiskelijoita pyydettiin arvioimaan, kuinka tärkeinä eri harjoittelua koskevat asiat koettiin. Väittämistä laadittiin matriisi, jotta vastausten vertailu olisi luontevaa ja nähtäisiin, mitä seikkoja opiskelijat erityisesti harjoittelussa painottavat.

Omaa alaa vastaava harjoittelu koettiin kaikkein tärkeimmäksi. Jopa 90 prosenttia vastaajista piti alaa vastaava harjoittelua melko tai erittäin tärkeinä. Ainoastaan 5 prosenttia piti oman alan harjoittelua vähemmän tärkeänä. Kaikkien vastauksien keskiarvo oli 4,65.

Olisi erittäin hyödyllistä päästä oman alan työharjoittelupaikkaan. Tämä auttaisi muodostamaan kuvan alasta jolle on valmistumassa. Lisäksi harjoittelu voi auttaa saamaan esim. osa-aikaisen työpaikan opiskelun aikana ja parantaa mahdollisuuksia työllistyä valmistumisen jälkeen.

Työpaikoilla saatava ohjaus oli vastaajien mielestä toiseksi tärkein asia. Tässäkin 90 prosenttia vastaajista arvioi työpaikoilla saatavan ohjauksen erittäin tai melko tärkeiksi. Vastaukset kuitenkin jakautuivat tasaisemmin melko ja erittäin tärkeän välille verrattuna ensimmäiseen väittämään. 10 prosenttia ei osannut sanoa kannataksaan ja kukaan vastaajista ei pitänyt ohjausta vähemmän tai ei lainkaan tärkeinä. Tässä kysymyksessä keskiarvo oli 4,55.

Vasta kolmanneksi tärkeimmäksi koettiin, hieman yllättäen, harjoittelusta saatava palkka. Usein raha motivoi opiskelijoita pitkien lukukausien jälkeen tekemään melkein mitä tahansa kesätöitä taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Yksi vastaajista totesikin:

Työtehtävät eivät vastanneet koulutusalaani mutta oli tärkeää päästä kesätöihin.

Kaikkiaan 85 prosenttia vastaajista piti harjoittelusta saatavaa palkkaa melko tai erittäin tärkeinä. Ainoastaan 5 prosenttia opiskelijoista piti palkkaa vähemmän tärkeänä. Tämän kysymyksen keskiarvo oli kaikkien vastaajien osalta 4,2.

Selkeästi vähiten tärkeänä pidettiin oppilaitoksen antamaa ohjausta. Tässä kysymyksessä oli myös sarjan suurin hajonta vastausten osalta. Vastaajista 45 prosenttia arvioi ohjauksen melko tai erittäin tärkeiksi. Vähemmän tai ei lainkaan tärkeiksi oppilaitoksen antaman ohjauksen määrittänyt 20 prosenttia vastaajista. Suurin osa tähän kysymykseen vastanneista, eli 35 prosenttia, ei osannut sanoa mielipidettään asiaan. Kaikkien vastauksien keskiarvo oli 3,35.

KUVIO 11. Vastausten jakautuminen kysymyksissä

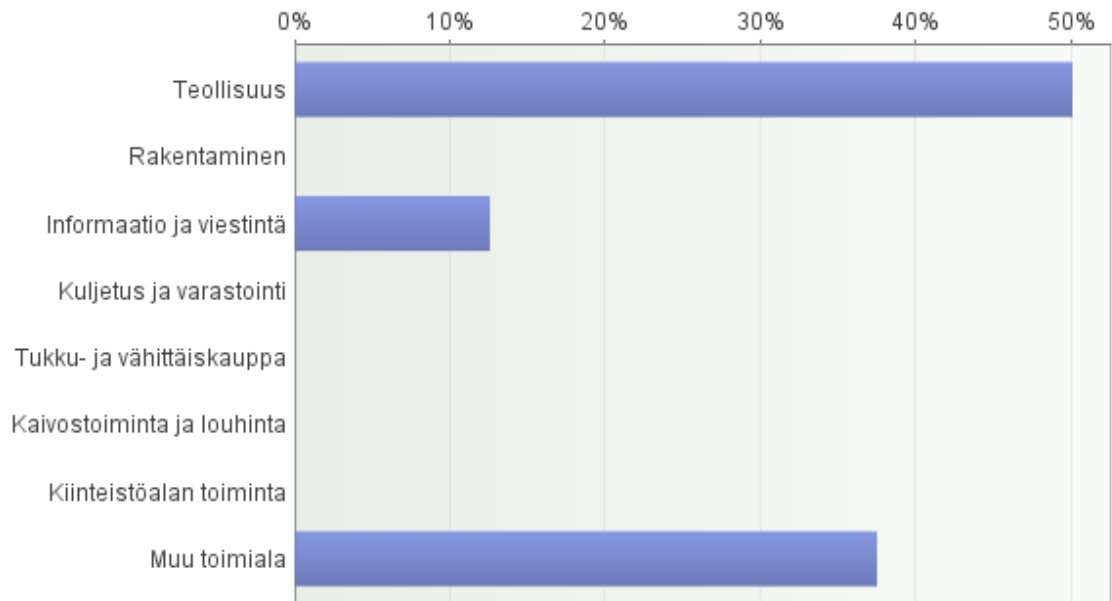
3.3 Kysely yrityksille

Kysely lähetettiin Keski-Pohjanmaan seudun eri alojen yrityksille. Mukaan pyrittiin valitsemaan niin suuryrityksiä, kuin pieniä ja keskisuuria yrityksiä, keskittyen Centrian yhteistyökumppaneihin.

Osaan yrityksistä otettiin kontakti puhelimitse, jotta kyselyn lähettämiseksi saatiin lupa. Näin yritykset saatiin sitoutumaan vastaamiseen. Suurinta osaa yrityksistä kuitenkin lähestyttiin suoralla sähköpostilla, jossa saatekirjeen ohella oli suora linkki kyselyyn. Yritysten osalta vastausprosentti oli 53.

Ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin yritysten toimialaa. Toimialavaihtoehdot valittiin tilastokeskuksen määrittämän virallisen toimialaluokituksen mukaan, tosin vaihtoehdoista karsittiin huomattava osa selkeyden vuoksi pois. Kyselyn laadinnassa huomioitiin jo valmiiksi, mitä toimialaa kyselyn vastaanottavat yritykset edustavat, ja lomakkeen toimialavalinnat tehtiin sen mukaan.

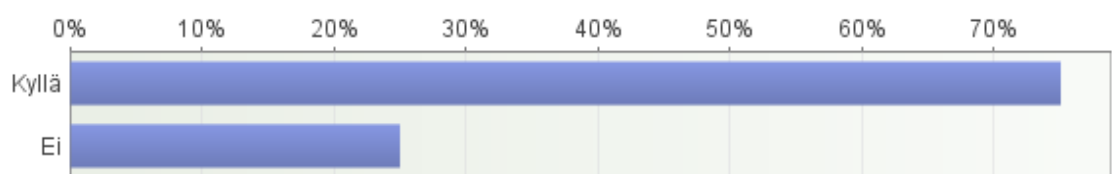
Puolet vastaajista mainitsi toimialakseen teollisuuden, 12,5 prosenttia informaatio ja viestinnän ja 37,5 prosenttia muu toimialan. Osa yrityksistä päätyi valitsemaan vaihtoehdon muu toimiala, vaikka tarjolla olisi ollut omaa toimintaa paremminkin kuvaava vaihtoehto.

KUVIO 12. Yritysten toimiala

Toisessa kysymyksessä kysyttiin, onko yrityksellä harjoitteluvastaavia tai opastajia, jotka perehdyttävät harjoittelijat uusiin työtehtäviin. Kysymyksen ajatuksena oli kartoittaa, resursoivatko yritykset erikseen henkilöitä perehdyttämistehtäviin, vai jääkö opastus ehkä satunnaisen työntekijän harteille. Huonoimmassa vaihtoehdossa vastuu työtehtävään perehtymisestä voisi ehkä jäädä harjoittelijalle itselleen.

Kysymykseen oli vastattavissa kyllä- ja ei-vaihtoehdoilla, ja 75 prosentilla yrityksistä oli perehdyttäjät käytössään. 25 prosenttia ei harjoitteluvastaavia käyttänyt.

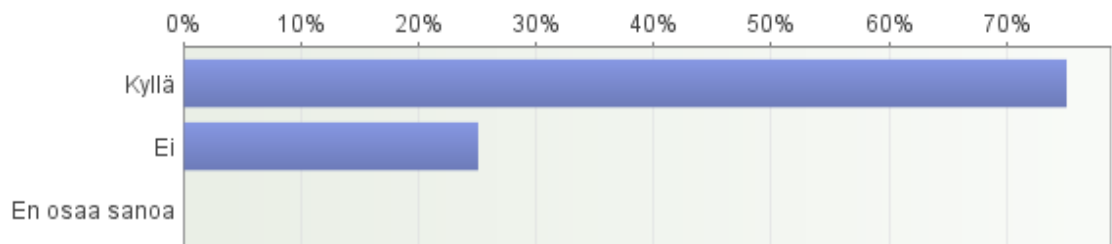

KUVIO 13. Harjoitteluvastaavan tai opastajan olemassaolo yrityksissä

Seuraavaksi kysyttiin, onko yhteistyö työharjoittelun osalta riittävää ammattikorkeakoulun ja vastaajan yrityksen kanssa. Opiskelijat pitävät harjoittelustaan päivä-

kirjaa, mutta päätyvätkö työnantajien mielipiteet harjoittelun laadusta ja kehittämis-kohteista riittävästi oppilaitoksen suuntaan?

Vastausvaihtoehdot kysymykseen olivat kyllä, ei ja en osaa sanoa. Reilu enemmistö, eli 75 prosenttia vastaajista piti yhteistyötä riittävänä, mutta 25 prosenttia ei ollut yhteistyön määrään tyytyväisiä.

KUVIO 14. Yhteistyön riittävyys ammattikorkeakoulujen kanssa työharjoitteluasi-oissa

Kysymyksissä 4-8 käytettiin vastausten antamiseen 5-portaista Likert-asteikkoa, jossa numero viisi tarkoitti kaikkein myönteisintä, täysin samaa mieltä olevaa vastausta. Vastaavasti numero yksi kertoi vastaajan olevan täysin eri mieltä kysymyksen väittämään. Vastaus numero kolme taas kertoo vastaajan olevan ottamatta kantaa kumpaankaan suuntaan tai vastauksen olevan mielipiteeltään en osaa sanoa. Kysymyksistä 4-8 esitetään graafisesti ainoastaan vastausten keskiarvot.

Työnantajilta kysyttiin, onko harjoittelijoiden ammattitaito riittävä yrityksen tarpeisiin. Yrityksiä pyydettiin myös erittelemään, missä tiedoissa ja taidoissa olisi eniten kehitettävää opiskelijoiden osalta. Vastauksissa korostui harjoittelijoiden syvällisen ammattiosaamisen, työrutiinien ja -tapojen puute, mikä on toisaalta harjoittelijoiden kannalta ihan ymmärrettävää. Myös osa vastaajista kaipasi lisää käytännön taitoja:

Työharjoittelijoiden teoria osaaminen on yleensä hyvä, mutta käytännöntehtävissä olisi parantamisen varaa. Ehkäpä labrojen lisääminen olisi tarpeen.

Eniten kehitettävää harjoittelijoiden osalta yritykset löysivät esimerkiksi ohjelmointitaidoista, suunnitteluohjelmistojen käytöstä, esimiestaidoista ja viestinnästä. Toisaalta kaivattiin myös lisää teoriaosaamista ja alojen syvällisempää tuntemusta:

Perus tiedot ja taidot ammattiaineista, matematiikasta, fysiikasta ja kemiasta oltava hallussa.

Alakohtaisten säännösten/lainalaisuuksien parempaa tuntemusta.

Pääasiassa vastauksissa kuitenkin korostettiin harjoittelijan asennetta ja halua omaksua uusia asioita:

Tärkeitä kuitenkin on henkilön oma asenne, sosiaaliset- ja työelämätaidot sekä innokkuus ja halukkuus oppia uutta ja työpaikan työtehtävät.

Ei erityisesti voi sanoa, että mitä pitäisi oppia. Jokaisella yrityksellä on omat tarpeensa ja koulu ei voi valmentaa kaikkiin niihin. Tärkeintä on opiskelijan oma sitoutuminen ja halu oppia.

Työelämän pelisäännöt. Miten työpaikalla käyttäytyään ja pukeudutaan.

Vastaajista 12,5 prosenttia piti osaamista melko riittävänä ja myös melko riittämättömänä. Suurin osa, 75 prosenttia vastaajista, ei osannut kertoa kantaansa. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3.

KUVIO 15. Työharjoittelijoiden ammatillinen osaaminen riittävä

Seuraavaksi yrityksiltä kysyttiin, pitäisikö harjoittelusta maksaa palkkaa tai muuta korvausta. Kysymyksellä pyrittiin kartoittamaan yritysten suhtautumista palkalliseen harjoitteluun, sillä onhan palkaton harjoittelu luonteeltaan lähinnä työhön tutustumista, jonka ei pitäisi sisältää vaikeita itsenäisesti suoritettavia työtehtäviä.

62,5 prosenttia vastaajista oli palkan maksamisesta osittain tai täysin samaa mieltä. Ainoastaan 12,5 prosenttia yrityksistä ei kokenut työharjoittelun palkanmaksua aiheelliseksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,75.

KUVIO 16. Työharjoittelusta maksettava palkkaa tai muuta korvausta

Yrityksiä pyydettiin myös arvioimaan, kuinka tärkeitä harjoittelijat ovat yritykselle. Kesätöissä olevat harjoittelijat toimivat usein lomatuuraajina, mutta harjoittelijat tuovat yrityksiin myös kaivattua työvoimaa esimerkiksi ruuhkahuippuihin ja yritykset saavat harjoittelijoiden mukana uutta koulutuksen myötä saatua tietotaitoa.

Peräti 87,5 prosenttia yrityksistä piti harjoittelijoita tärkeinä yrityksille. 12,5 prosenttia ei osannut selkeästi määrittää kantaansa. Kukaan vastaajista ei pitänyt harjoittelun merkitystä vähäpätöisenä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,13.

KUVIO 17. Työharjoittelijoiden merkitys yrityksille

Seuraavaksi yrityksiltä kysyttiin, pitäisikö työharjoittelijan suoriutuminen arvioida oppilaitosta varten. Kysymyksellä pyrittiin selvittämään, onko yritysten mielestä tarpeellista antaa palautetta harjoittelusta myös oppilaitokselle. Nyt palaute annetaan useissa tapauksissa ainoastaan harjoittelijalle, mutta voitaisiinko koulutusta kenties kehittää enemmän antamalla palaute myös oppilaitokselle?

50 prosenttia vastaajista piti suoriutumisen arvioimista oppilaitosta varten melko tai erittäin suotavana. 25 prosenttia taas ei nähnyt harjoittelijan työsuorituksen arvioimista tarpeellisena. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,5.

KUVIO 18. Työharjoittelijoiden suoriutuminen arvioitava oppilaitosta varten

Viimeiseksi yrityksiä pyydettiin arvioimaan, onko työharjoittelu tärkeää opiskelijan työllistymisen kannalta. Jokainen vastaajista piti harjoittelua melko tai erittäin tärkeänä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,88.

KUVIO 19. Työharjoittelun tärkeys työllistymisen kannalta

4 TULOKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Centria-ammattikorkeakoulun tekniikan opiskelijoiden työharjoittelun toimivuutta ja harjoittelun laatua sekä kartoittaa oppilaitoksen ja työnantajien välistä yhteistyötä harjoitteluun liittyen. Tutkimuksen perusteella sekä opiskelijat, että työnantajat pitivät harjoittelua tärkeänä osana opin-
toja ja harjoittelun merkitys työllistymiseen koettiin molemmissa vastaajaryhmissä erittäin tärkeäksi.

Harjoittelujen työtehtävien sisällön ja haasteellisuuden tarve nousi tutkimuksessa esille. Tulevaan ammattiin valmentaisi parhaiten omaa koulutusta ja osaamista edesauttava riittävän haasteellinen harjoittelu ja sitä tukevat yritysten ammattitai-
toiset ohjaajat. Perus- ja ammattiharjoittelun jälkeen on luontevaa tehdä opinnäy-
tetyökin yritykselle, jolloin työnantaja voi parhaimmillaan nähdä opiskelijan koko
amatillisen kasvun. Paljon on kiinni myös opiskelijasta itsestään, kuinka hyvä
harjoittelupaikka lopulta löytyy.

Opiskelijat pitivät palkallista harjoittelua erittäin tärkeänä, mutta silti oman alan har-
joittelu koettiin palkkaa tärkeämmäksi asiaksi. Tämä loisi edellytyksen hyvään,
ammattia kehittävään työharjoitteluun, oppilaitoksen omien projektien ja hyvän
työelämäyhteistyön kautta.

Centria onkin jo hyödyntänyt kesätöitä vaille jääneitä opiskelijoita omissa projek-
teissaan. Uskoisin tälle olevan myös jatkossa kysyntää, varsinkin jos tehtävät oli-
sivat riittävän haastavia ja opiskelijat hyötyisivät näistä harjoittelun lisäksi esimer-
kiksi ylimääräisten opintopisteiden muodossa.

Harjoittelijoiden amatillinen osaaminen on luonnollisesti eritasoista harjoittelun
eri vaiheissa. Työharjoittelun jakaminen perus- ja ammattiharjoitteluun tukee opis-
kelijan amatillista kehittymistä oikealla tavalla. Opintojen alkuvaiheen perushar-
joittelussa ei edellytetäkään vaativien tehtävien hoitamista, vaan kyse on lähinnä
oman alan ammattiin tutustumisesta. Opintojen myöhemmässä vaiheessa suoritet-
tava ammattiharjoittelu taas tähtää vaativampien, omaa ammattia vastaavien työ-

tehtävien suorittamiseen. Osaamisessa on varmasti aina kehitettävää, mutta enimmäkseen yritykset ovat tyytyväisiä harjoittelijoiden tietoihin ja taitoihin.

Kokonaisuutena Centria-ammattikorkeakoulun tekniikan opiskelijat kokivat tutkintoon kuuluvan harjoittelun sujuvaksi ja laadukkaaksi ja opiskelijat saivat riittävästi ohjausta harjoitteluun sekä oppilaitokselta, että yrityksiltä.

Centria voisi kenties vielä parantaa yhteistyötä alueen yritysten ja elinkeinoelämän kanssa. Vaikka harjoittelupaikan etsimisestä ja hankkimisesta vastaa ensisijaisesti opiskelija itse, voisi koulun luomia verkostoja ja kontakteja käyttää harjoittelupaikan etsimisessä vielä tehokkaammin hyväksi. Näin mahdollistettaisiin, että useimmat opintojensa loppuvaiheen opiskelijat saisivat harjoittelussaan haasteellisempia tehtäviä.

Tästä työstä olisi ollut mahdollista saada enemmänkin irti. Nyt työn rajaus tehtiin hieman liian suppeaksi ja tiukan aikataulun vuoksi kyselyn vastausaika rajoitettiin vain yhteen viikkoon, jolloin vastausprosentit jäivät varsinkin opiskelijoiden osalta toivottua pienemmiksi. Kyselyyn olisi voitu ottaa mukaan myös Centrian Ylivieskan yksikön tekniikan opiskelijat, jolloin vastauspohjaa olisi saatu enemmän. Opiskelijoiden halukkuutta vastaamiseen olisi voitu myös kasvattaa esimerkiksi pienellä vastaajien kesken arvottavalla palkinnolla, kuten elokuvaalipulla.

Kokemuksena tämä opinnäytetyö oli mielenkiintoinen ja opettava. Työharjoittelukäytännöt ovat myös muuttuneet siitä, kun itse suoritin harjoittelujani vuosia sitten, joten harjoittelun käytännön järjestelyistä ja toimivuudesta Centriassa piti ottaa erikseen selvää, ennen kuin varsinaiseen kyselytutkimukseen päästiin käsiksi. Ammattikorkeakoulujen harjoitteluista löytyi myös lukuisia tutkimuksia ja raportteja, joista selvisi tutkintoon kuuluvan harjoittelun kehittyminen nykyisen kaltaiseksi aina ammattikorkeakoulujen perustamisesta lähtien.

Kyselyn laatiminen ja tulosten analysointi oli helppoa ja sujuvaa Webropol-kyselytyökalulla. Vastaanottajien sähköpostiosoitteet voitiin liittää kyselyyn suoraan Excel-tiedostosta, joten isojen vastaajamäärienkin tavoittaminen kävi helposti. Valittavana oli lukuisia erilaisia kyselytyyppejä eri kaavioineen ja ainoana haasteena olikin löytää työkalusta omaa tutkimusta parhaiten palvelevat vaihtoehdot.

LÄHTEET

Asikainen, T. 2013. Työharjoittelun monet kasvot. Blogi. Saatavissa: <http://samok.fi/2013/05/07/tyoharjoittelun-monet-kasvot/>. Luettu 21.10.2015.

Centria ammattikorkeakoulu 2015. Harjoittelu ammattikorkeakoulussa. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://web.centria.fi/Page.aspx?id=1041&p1=43&p2=582>. Luettu 13.10.2015.

Hulkko, P., Salonen, P. & Varmola, T. 2005. Harjoittelun juurilla. Kokkola: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.

Jokinen, J., Lähteenmäki, L. & Nokelainen, P. 2009. Työssäoppimisen lumo. Ammatillisen sekä ammatillisen korkea-asteen koulutuksen ja työelämän yhteistyön hyvät käytänteet. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Kuhalainen, A. 2003, Työharjoittelu – työtä vai opiskelua? Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www15.uta.fi/projektit/yhtis/selvitykset/kuhalainen.pdf>. Luettu 15.10.2015.
Kyrö, P. 2003. Tieteellinen tutkimusprosessi. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.metodix.com/fi/sisallys/01_menetelmat/01_tutkimusprosessi/01_tieteellinen_tutkimusprosessi/?tree:D=167435&tree:selres=&hrpDelimChar=%3B&parentCount=1. Luettu 26.10.2015.

Mikkola, J., Nurmi, J. 2001. Ammattikorkeakoulussa asiantuntijaksi. Turun yliopisto: Koulutussosiologian tutkimuskeskuksen raportti 56.

Tieteentekijöiden liitto 2015. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilaiset tehtävät säilytettävä. Www-dokumentti. Saatavissa: http://tieteentekijoidenliitto.fi/media/tiedotteet/yliopistojen_ja_ammattikorkeakoulujen_erilaiset_tehtavat_sailytettava.958.news. Luettu 20.10.2015.

Vesterinen, M-L. 2002. Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittämistä ammattikorkeakoulussa. Jyväskylä studies in education, psychology and social research, akateeminen väitöskirja. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13331/9513913007.pdf?sequence=1>. Luettu 16.10.2015.

Kysely Centria ammattikorkeakoulun tekniikan opiskelijoiden työharjoittelusta

Tähdellä (*) merkityt kentät ovat pakollisia

1. Mikä on suuntautumisvaihtoehtosi? *

- Tieto- ja viestintäteknikka Kemianteknikka Konetekniikka

2. Aikaisempi koulutus? *

- Lukio/yo Ammatillinen koulutus, mikä? _____

3. Oletko saanut työharjoitteluistasi palkkaa? *

- Kyllä Ei Osittain

4. Oletko saanut työnantajalta palautetta työharjoittelustasi? *

- Kyllä Ei

5. Onko opintoihin kuuluvaa työharjoittelua mielestäsi riittävästi? *

5 4 3 2 1

On riittävästi Ei lainkaan riittävästi

6. Kuinka paljon harjoitteluiden työtehtävät ovat vastanneet koulutusalaasi? *

5 4 3 2 1

Erittäin paljon Ei lainkaan

7. Ovatko harjoitteluiden työtehtävät olleet mielestäsi tarpeeksi haasteellisia? *

5 4 3 2 1

Erittäin haasteellisia Ei lainkaan haasteellisia

8. Kuinka tärkeiksi arvioit harjoittelijoiden olevan yrityksille? *

5 4 3 2 1

Erittäin tärkeiksi ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan tärkeiksi

9. Onko työharjoittelu mielestäsi tärkeää työllistymisen kannalta? *

5 4 3 2 1

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan tärkeää

10. Saitko oppilaitokselta mielestäsi riittävästi ohjausta työharjoitteluun liittyen? *

5 4 3 2 1

Sain riittävästi ohjausta ○ ○ ○ ○ ○ En saanut riittävästi ohjausta

11. Kuinka tärkeiksi arvioit seuraavat harjoittelua koskevat asiat? *

5=erittäin tärkeä, 4=melko tärkeä, 3=en osaa sanoa, 2=vähemmän tärkeä, 1=ei lainkaan tärkeä

5 4 3 2 1

Omaa alaa vastaava harjoittelu ○ ○ ○ ○ ○

Työpaikalla saatava ohjaus ○ ○ ○ ○ ○

Harjoittelusta saatava palkka ○ ○ ○ ○ ○

Oppilaitoksen antama ohjaus ○ ○ ○ ○ ○

12. Mitä työtehtäviä harjoittelusi ovat sisältäneet? *

13. Muita mielipiteitä ja huomioita työharjoitteluun liittyen

Kysely Centria ammattikorkeakoulun tekniikan opiskelijoiden työharjoittelusta

Tähdellä (*) merkityt kentät ovat pakollisia

1. Mikä on yrityksenne toimiala? *

- Teollisuus
- Rakentaminen
- Informaatio ja viestintä
- Kuljetus ja varastointi
- Tukku- ja vähittäiskauppa
- Kaivostoiminta ja louhinta
- Kiinteistöalan toiminta
- Muu toimiala

2. Onko yrityksessänne harjoittelijoille harjoitteluvastaavaa tai -opastajaa? *

- Kyllä Ei

3. Onko yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa mielestänne riittävää työharjoittelun suhteen? *

- Kyllä Ei En osaa sanoa

4. Onko mielestänne työharjoittelijoiden ammatillinen osaaminen riittävä yrityksenne tarpeisiin? *

5 4 3 2 1

Täysin samaa mieltä Täysin eri mieltä

5. Pitääkö työharjoittelusta mielestänne maksaa palkkaa tai muuta korvausta? *

5 4 3 2 1

Täysin samaa mieltä Täysin eri mieltä

6. Kuinka tärkeinä pidätte työharjoittelijoita yrityksellenne? *

5 4 3 2 1

Erittäin tärkeinä ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan tärkeinä

7. Pitäisikö työharjoittelijan suoriutuminen työpaikalla arvioida oppilaitosta varten? *

5 4 3 2 1

Täysin samaa mieltä ○ ○ ○ ○ ○ Täysin eri mieltä

8. Onko työharjoittelu mielestänne tärkeää opiskelijan työllistymisen kannalta? *

5 4 3 2 1

Täysin samaa mieltä ○ ○ ○ ○ ○ Täysin eri mieltä

9. Missä asioissa ovat mielestänne eniten kehitettävää työharjoittelijoiden tietojen ja taitojen osalta? *

10. Muita mielipiteitä ja huomioita työharjoitteluun liittyen

HARJOITTELUOHJE

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU

Tekniikan ja liiketalouden yksikkö, Kokkola

Sisällysluettelo

1	TAVOITTEET	2
2	HARJOITTELUN LAAJUUS	3
2.1	<i>Osa-aikainen työ</i>	3
2.2	<i>Aikaisemman työkokemuksen hyväksilukeminen</i>	3
3	HARJOITTELUN AJOITUS	4
4	HARJOITTELUPROSESSI	4
4.1	<i>Harjoitteluinfo</i>	4
4.2	<i>Harjoittelupaikan hakeminen</i>	4
4.3	<i>Harjoittelusuunnitelma</i>	4
4.4	<i>Työ- tai harjoittelusopimus</i>	5
4.5	<i>Oppimispäiväkirja</i>	5
4.6	<i>Harjoitteluraportti</i>	5
4.7	<i>Harjoittelun arviointi</i>	6
4.8	<i>Harjoittelun hyväksyminen</i>	6
5	HARJOITTELUN OHJAUS	6
6	HARJOITTELUN LAADULLISET VAATIMUKSET	7
6.1	<i>Harjoitteluksi soveltuva työ</i>	7
	<u>Liiketalouden ala</u>	7
	<u>Tekniikan ala</u>	7
6.2	<i>Koulutusohjelmakohtaiset laatuvaatimukset</i>	7
6.3	<i>Omassa yrityksessä suoritettava harjoittelu</i>	9
6.4	<i>Kansainvälinen harjoittelu</i>	9
7	OSAPUOLTEN VASTUUT	9
8	PALKKA, OPINTOTUKI JA HARJOITTELURAHA	10
8.1	<i>Harjoittelun palkallisuus</i>	10
8.2	<i>Opintotuki ja harjoitteluraha</i>	10

Liite 1 HARJOITTELURAPORTIN LAADINTAOHJE

Ohje päivitetty 8/2008.

TAVOITTEET

Opiskelija perehtyy harjoittelun aikana ohjatusti koulutusalan ja erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin ammatteihin ja työtehtäviin käytännön työelämässä joko kotimaassa tai ulkomailla. Opiskelija muodostaa yleisnäkemyksen organisaation tehtävästä, toiminnasta ja työn kehittämisestä sekä tutustuu työyhteisön sosiaaliseen ilmapiiriin. Opiskelija harjaantuu arvioimaan omaa oppimistaan ja ammatillista asiantuntijuuttaan käytännön opiskelun aikana. Harjoittelu kehittää opiskelijan ammatillista osaamista ja asiantuntijuutta, opiskelijan taitoja soveltaa oppimaansa teoreettista tietoa käytännön työtehtävissä, opiskelijan valmiuksia itsenäiseen työskentelyyn ja kykyä havaita ammatilalle tyypillisiä kehittämiskohteita. Harjoittelujaksojen tulee olla riittävän monipuolisia ja niiden pitää muodostaa opiskelijan ammatillista kasvua tukeva polku.

Harjoittelu nähdään tärkeänä ammattikorkeakoulun ja työelämän kohtauspaikkana, joka avaa mahdollisuuksia rakentaa myös tutkimus- ja kehittämistyötä ammattikorkeakoulun ja työelämän välille. Työyhteisöä on hyödyllistä tarkastella harjoittelun aikana mahdollisten opinnäytetyöaiheiden kannalta ja pohtia mahdollisuuksia liittää opinnäytetyö harjoittelupaikan kehittämistarpeisiin. Suositeltava jatko harjoittelulle onkin opinnäytetyön tekeminen harjoittelupaikkaan.

1 HARJOITTELUN LAAJUUS

Harjoittelun kokonaislaajuus on 30 opintopistettä, joka vastaa 20 työviikon eli viiden kuukauden pituista ajanjaksoa. Harjoittelussa työaika määräytyy työaikalain (605/1996) ja kyseisellä harjoittelupaikalla sovellettavan työehtosopimuksen perusteella. Yksi työviikko työehtosopimusten mukaisesti kokonaistyöaika (37,5 – 40 tuntia) vastaa 1,5 opintopistettä.

Harjoittelu suoritetaan pääsääntöisesti opiskeluaikana läsnä olevana opiskelijana ja suositeltava lyhin hyväksytty harjoittelujakso on 5 opintopistettä.

Harjoittelu jaetaan perusharjoitteluun (10 opintopistettä) ja ammattiharjoitteluun (20 opintopistettä).

1.1 Osa-aikainen työ

Harjoittelu voidaan hyväksyä tehtäväksi myös osa-aikaisena, jolloin opintopisteet kertyvät tehtyjen työtuntien perusteella. Noin 27 työtuntia vastaa yhtä opintopistettä. Harjoittelupaikasta tulee tällöin pyytää työtodistus, josta ilmenee tehty tuntimäärä.

1.2 Aikaisemman työkokemuksen hyväksilukeminen

Perusharjoitteluun voidaan lukea hyväksi aikaisempaa työkokemusta enintään 10 opintopistettä. Tämä edellyttää, että opiskelijalla on selkeästi koulutusohjelmaan liittyvää työkokemusta ja hän

pystyy osoittamaan, että harjoittelulle asetetut tavoitteet on saavutettu. Aikaisemmasta työkokemuksesta on tehtävä harjoitteluraportti (liite 1) ja esitettävä alkuperäinen työtodistus. Aikuisopiskelijat voivat samoilla kriteereillä saada hyväksiluettua koko harjoittelun (30 op).

2 HARJOITTELUN AJOITUS

Harjoittelu suoritetaan pääasiassa kesällä lukuvuosien välissä opetuksettomana aikana. Liiketalouden koulutusohjelmassa viimeinen harjoittelujakso sijoittuu kolmannen opiskeluvuoden viimeiseen (neljänteen) periodiin. Tarvittaessa puuttuvaa työharjoittelua täydennetään opintojen päätyttyä ennen tutkintotodistuksen saamista.

Ensimmäisen lukuvuoden ja kesän aikana opiskelija voi suorittaa harjoittelua korkeintaan 20 opintopisteen verran. Tästä 10 op on perus- ja 10 op ammattiharjoittelua. 20 opintopisteeseen sisältyy myös mahdollisesti hyväksiluettu aikaisempi työkokemus. Loppuosa harjoittelusta suoritetaan myöhempinä opiskeluvuosina.

3 HARJOITTELUPROSESSI

3.1 Harjoitteluinfo

Harjoittelun tavoitteista ja siihen liittyvistä käytännön asioista sekä harjoitteluprosessista informoidaan ensimmäisen lukuvuoden harjoitteluinfoissa.

3.2 Harjoittelupaikan hakeminen

Opiskelija hankkii harjoittelupaikan itse. Harjoittelupaikan etsiminen kannattaa aloittaa hyvissä ajoin ennen harjoittelun suunniteltua aloittamisajankohtaa. Harjoittelupaikan ja työtehtävien sopivuus varmistetaan ammattikorkeakoulun harjoittelun ohjaajalta ennen työ- tai harjoittelusopimuksen tekoa. Harjoittelupaikkaa etsiessä kannattaa tutustua ammattikorkeakoulujen työnvälitys- ja tietopalvelu JobStepiin linkissä <http://jobstep.net>.

3.3 Harjoittelusuunnitelma

Jokainen opiskelija laatii ennen harjoittelun alkamista tavoitteellisen *harjoittelusuunnitelman*.

Ammattikorkeakoulun harjoittelun ohjaaja auttaa tarvittaessa harjoittelusuunnitelman laadinnassa ja tavoitteiden asettamisessa sekä hyväksyy suunnitelman yhdessä harjoittelupaikan ohjaajan kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa siis harjoittelupaikan on oltava tiedossa. Harjoittelusuunnitelmassa opiskelija pohtii, miten harjoittelu tukee hänen ammatillista kasvuaan ja asettaa harjoittelulle oppimistavoitteet. Harjoittelusuunnitelman hyväksyvät allekirjoituksellaan harjoittelupaikan yhdyshenkilö tai ohjaaja ja ammattikorkeakoulun ohjaaja ennen harjoittelujakson alkua. Tavoitteiden toteutumista

arvioi harjoittelujakson jälkeen opiskelija itse harjoitteluraportissaan. Harjoittelusuunnitelma palautetaan ammattikorkeakoulun ohjaajalle ennen harjoittelujakson alkamista, kuitenkin viimeistään viikon kuluessa harjoittelun alkamisesta.

3.4 Työ- tai harjoittelusopimus

Harjoittelusta tehdään aina kirjallinen sopimus. *Työsopimus* tehdään työnantajan ja opiskelijan välillä silloin, kun opiskelija saa harjoitteluajalta palkkaa. *Harjoittelusopimus* tehdään erillisellä lomakkeella kolmena kappaleena opiskelijan, työnantajan ja ammattikorkeakoulun välillä ennen harjoittelujakson alkamista, mikäli opiskelija ei ole työsuhteessa harjoittelupaikkaan. Harjoittelusopimus laaditaan aina ennen harjoittelujakson alkamista ja opiskelija toimittaa allekirjoitetut lomakkeet kaikille osapuolille.

3.5 Oppimispäiväkirja

Opiskelijan olisi hyvä pitää harjoittelun aikana oppimispäiväkirjaa, joka toimii myöhemmin kirjoitettavan harjoitteluraportin pohjana. Oppimispäiväkirjaa kirjoitetaan vain itseä varten ja se voi olla joko sähköisessä muodossa tai paperilla.

Oppimispäiväkirjaan kirjoitetaan harjoittelusuunnitelmaan kirjatut oppimistavoitteet, joita opiskelija voi täsmentää muutaman viikon harjoittelun jälkeen. Oppimispäiväkirjaa on hyvä kirjoittaa esim. kerran viikossa ja se voi sisältää muun muassa kokemuksia harjoittelun ajalta, ammatillisia oivalluksia, olemassa olevia asioita ja niiden puutteita, parannusehdotuksia, mitä olet oppinut, miten harjoittelu liittyy opintoihisi, omia ajatuksia ja ideoita, mielenkiintoisia keskusteluja ja tapahtumia sekä kiinnostavia lehtiartikkeleita oman alasi työtehtäviin liittyen.

3.6 Harjoitteluraportti

Harjoittelujakson jälkeen opiskelija palauttaa ammattikorkeakoulun harjoittelun ohjaajalle seuraavat asiakirjat:

- 1) Harjoitteluraportti-lomake
- 2) Varsinainen opiskelijan kirjoittama harjoitteluraportti
- 3) Työtodistus (työsopimuksella työskentelevät) tai harjoittelupaikan vapaamuotoinen todistus siitä, että opiskelija on ollut harjoittelussa (harjoittelusopimuksella työskentelevät)
- 4) Työnantajan todistus tehdyistä työtunneista (jos harjoittelu on tehty osa-aikatyössä).

Harjoitteluraportissa kuvataan harjoitteluorganisaatiota, omia työtehtäviä, omia tavoitteita ja niiden toteutumista erillisen ohjeen mukaan. Raportoinnin tarkoituksena on varmistua siitä, että opiskelija osaa koota harjoittelun annin selkeäksi kokonaisuudeksi. Raportin tulisi osoittaa harjoittelijan aktiivista asennoitumista työhön ja itsenäistä päättelykykyä työstä saadun kokemuksen selostamisessa.

Harjoitteluraportin laadintaohje on liitteessä 1, ja se löytyy myös Harjoitteluraportti-lomakkeen kääntöpuolelta.

3.7 Harjoittelun arviointi

Harjoittelu arvioidaan aina ja arviointia tapahtuu koko harjoitteluprosessin ajan. Arviointi on luonteeltaan ohjaavaa ja kehittävää perustuen harjoittelulle asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle. Arvioinnin tavoitteena on yhtäältä arvioida opiskelijan oppimista ja tukea hänen ammatillista kasvuun sekä toisaalta kehittää koulutusohjelmaa ja eritoten harjoitteluprosessia sen osana.

Opiskelija on päävastuussa omasta oppimisensa arvioinnista. Tämän itsearvioinnin tukena voidaan käyttää ohjaajien arviointia ja vertaisarviointia. Harjoittelun jälkeen opiskelijan kannattaa käydä keskustelu harjoittelusuunnitelman toteutumisesta harjoittelupaikan ohjaajan kanssa harjoitteluraportin kirjoittamisen tueksi.

3.8 Harjoittelun hyväksyminen

Harjoittelun hyväksyy ammattikorkeakoulun harjoittelun ohjaaja harjoittelusuunnitelman, harjoitteluraportin ja työ- tai harjoittelutodistuksen perusteella. Harjoittelun arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Mikäli raportointi on puutteellinen, opiskelija joutuu sitä täydentämään.

Harjoittelusta kertyneet opintopisteet kirjataan WinhaPro-järjestelmään kuukauden kuluessa siitä, kun opiskelija on jättänyt kaikki arviointiin tarvittavat dokumentit harjoittelun ohjaajalle.

Hyväksytyt harjoittelupisteet löytyvät WinhaWillestä kohdasta HOPS valitsemalla Rajaus: Projektit.

4 HARJOITTELUN OHJAUS

Ammattikorkeakouluasetus (VNA 352/2003, §7) ottaa kantaa harjoittelun ohjaukseen: ”Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä.”

Harjoittelu on ammattikorkeakoulussa siten aina ohjattua. Ohjauksessa toimivat yhdessä ja vuorovaikutuksessa opiskelija ja nimetyt ohjaajat harjoittelupaikasta ja ammattikorkeakoulusta.

Ohjauksen tavoitteena on opiskelijan oppiminen ja ammatillisen kasvun tukeminen. Se on tavoitteellista ja tietoista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat opiskelijan lähtötaso sekä hänen itsensä että opetussuunnitelman tavoitteet.

Ohjausta tapahtuu koko harjoitteluprosessin ajan: ennen, sen aikana ja jälkeen. Harjoittelun aikana päävastuu harjoittelun ohjauksesta on harjoittelupaikan ohjaajalla.

5 HARJOITTELUN LAADULLISET VAATIMUKSET

5.1 Harjoitteluksi soveltuva työ

4.1.1 Liiketalouden ala

Harjoittelu suoritetaan suomalaisissa tai ulkomaisissa yrityksissä, julkisyhteisössä tai muussa soveltuvassa organisaatioissa (esim. yhdistys tai järjestö). Harjoitteluksi hyväksytään koulutusohjelman opintoja tukeva työ omalla koulutusallalla ja toisena ja kolmantena opiskeluvuonna myös liittyen opiskelijan suuntautumisvaihtoehtoon. Soveltuvuuden opintosuoritukseksi arvioi ammattikorkeakoulun harjoittelun ohjaaja. Harjoitteluksi voidaan hyväksyä myös työskentely opiskelijayrityksessä, vaativa projektityö tai toiminta yrittäjänä.

Harjoittelujaksoja suunniteltaessa on huomioitava, että ne muodostavat ammatillista kasvua kehittävä polun. Tämä tarkoittaa sitä, että harjoittelun pitää olla riittävän monipuolista ja harjoittelun edessä haasteellisemmaksi ja vaativammaksi muuttuvaa.

4.1.2 Tekniikan ala

Perusharjoittelussa hakeudutaan koulutusalan käytännön työtehtäviin. Harjoittelun tulee olla monipuolista, suorittavaa työtä, ja sen tulee koostua useista erilaisista tehtävistä. Harjoittelijan on pystyttävä oman työntekonsa ohella seuraamaan myös alan ammattilaisten työskentelyä.

Ammattiharjoittelu suoritetaan oman alan työtehtävissä. Opintojen edistyttyä ja ammatillisen osaamisen kartuttua, hakeudutaan vaativampiin, tulevaan ammattiin ohjaaviin tehtäviin, joissa opiskelijalla on aiempaa enemmän vastuuta ja päätäntävaltaa omasta työstään. Sopivia työtehtäviä ovat esim. omaan koulutusohjelmaan liittyvät ammattitehtävät sekä työnjohto-, suunnittelu-, tutkimus ja tuotekehitystehtävät.

Opiskelijan kannalta on eduksi kartuttaa opiskeluvuosien aikana myös muuta työkokemusta omista lähtökohdistaan ja tarpeistaan. Työkokemuksen kerryttäminen omalta ammattialalta mahdollistaa monipuolisen pohjan sitoa ammattikorkeakoulussa tapahtuvaa oppimista. Toisaalta osaamisen vahvistaminen sellaisissa muiden alojen työtehtävissä, joiden taidot ovat yleisesti tarpeellisia insinöörin tyypillisissä työtehtävissä, ovat myös hyödyksi.

5.2 Koulutusohjelmakohtaiset laatuvaatimukset

Automaatiotekniikan koulutusohjelmat

Perusharjoittelu suoritetaan koulutusalaan liittyvän teollisuuden tai kaupan työntekijätehtävissä. Sopivia työtehtäviä ovat mm. teknillinen työ automaatio-, instrumentointi-, elektroniikka -, tietokone-, puhelin- ja datasiirtoalan asennus-, huolto-, tuotanto- tai käyttötehtävissä. Ammattiharjoitteluksi hyväksytään työskentely omaan koulutusohjelmaan liittyvän teollisuuden ammattitehtävissä sekä suunnittelu-, tutkimus- tai työnjohtotehtävissä.

Kemiantekniikan koulutusohjelma

Perusharjoittelu suoritetaan koulutusalaan liittyvän teollisuuden työntekijätehtävissä. Sopivia työtehtäviä ovat mm. prosessin ohjaus, yksittäisen prosessikoneen hoito, laadunvalvontatehtävät tai prosessiin liittyvät huoltotehtävät. Ammattiharjoitteluksi hyväksytään työskentely omaan koulutusohjelmaan liittyvän teollisuuden ammattitehtävissä sekä suunnittelu-, tutkimus- tai työnjohtotehtävissä.

Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelma

Perusharjoittelu suoritetaan koulutusalaan liittyvän teollisuuden tai kaupan työntekijätehtävissä. Sopivia työtehtäviä ovat mm. koneistus-, asennus-, tuotanto- ja kunnossapitotehtävät metallin perusteollisuudessa, kone-, metallituote- ja kulkuneuvoteollisuudessa, sähköteknillisessä konepajateollisuudessa tai energian tuotannon ja muun teollisuuden mekaanisessa kunnossapidossa. Ammattiharjoitteluksi hyväksytään työskentely omaan koulutusohjelmaan liittyvän teollisuuden ammattitehtävissä sekä suunnittelu-, tutkimus- tai työnjohtotehtävissä.

Liiketalouden koulutusohjelma

Harjoittelu suoritetaan liiketalouteen liittyvässä työympäristössä. Se voidaan suorittaa kotimaisissa tai ulkomaisissa yrityksissä, julkisyhteisöissä tai muissa soveltuviissa organisaatioissa kuten erilaisissa yhdistyksissä tai järjestöissä. Myös työskentely yrittäjänä soveltuu harjoitteluksi, ja on jopa suositeltavaa, mikäli harjoittelun muut ehdot täyttyvät.

Työtehtävien tulee olla riittävän monipuolisia ja harjoittelun tulee muuttua edetessään haasteellisemmaksi ja vaativammaksi. Opinnäytetyön tekeminen harjoittelupaikan kehittämistarpeisiin on luonteva ja tavoiteltava jatko harjoittelulle.

Tradenomiopintojen kannalta on eduksi, jos opiskelijat kerryttävät harjoittelua ulkomailla tehtävänä harjoitteluna.

Tekstiili- ja vaatetustekniikan koulutusohjelma

Perusharjoittelu suoritetaan koulutusalaan liittyvän teollisuuden tai kaupan työntekijätehtävissä. Sopivia työpaikkoja ovat mm. tevanake-teollisuus tai alan tukku- tai vähittäiskauppaa harjoittavat yritykset. Ammattiharjoitteluksi hyväksytään työskentely omaan koulutusohjelmaan liittyvän teollisuuden ammattitehtävissä tai suunnittelu-, tutkimus- ja työnjohtotehtävissä sekä alan kauppaa harjoittavien yritysten vastuullisissa tehtävissä.

Tietotekniikan koulutusohjelmat

Perusharjoittelu suoritetaan koulutusalaan liittyvän teollisuuden tai kaupan työntekijätehtävissä. Sopivia työtehtäviä ovat mm. teknillinen työ automaatio-, instrumentointi-, elektroniikka -, tietokone-, puhelin- ja datasiirtoalan asennus-, huolto-, tuotanto- tai käyttötehtävissä. Ammattiharjoitteluksi hyväksytään työskentely omaan koulutusohjelmaan liittyvän teollisuuden ja ohjelmistotalojen ammattitehtävissä sekä suunnittelu-, tutkimus- tai työnjohtotehtävissä.

Tuotantotalouden suuntauma

Perusharjoittelu suoritetaan koulutusalaan liittyvän teollisuuden tai kaupan työntekijätehtävissä. Ammattiharjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija opiskelun aikana siihen tehtäväkenttään,

mihin hän on suuntautumassa. Tuotantotaloudessa harjoittelun työtehtävät voivat olla esim. tuotantoon, markkinointiin, suunnitteluun, taloushallintoon ja logistiikkaan liittyviä tehtäviä. Esimiestehtävät eri aloilla, suunnittelutyöt ja teknillistä osaamista edellyttävät työtehtävät ovat suositeltavia.

5.3 Omassa yrityksessä suoritettava harjoittelu

Yksityisyrittäjänä toimiminen voidaan hyväksyä harjoitteluksi tapauskohtaisesti. Yrityksen toimialan on kuitenkin oltava koulutusalan mukainen. Harjoittelun suorittamisesta tulee sopia harjoittelun ohjaajan kanssa. Samalla sovitaan harjoittelujakson pituudesta, sisällöstä ja hyväksymistä varten tarvittavista dokumenteista. Jos yrityksesi on jonkin toisen yrityksen alihankkija tai käyttää toisen yrityksen palveluja, on mahdollista pyytää ”työtodistus” sieltä. Lisäksi kannattaa katsoa liitteeksi parhaaksi katsomiaan dokumentteja yrityksensä olemassaolosta.

Kansainvälinen harjoittelu

Tutkintovaatimuksiin sisältyvä harjoittelu tai sen osa voidaan suorittaa ulkomailla. Harjoittelu ulkomailla laajentaa opiskelijan näkemystä ja tietämystä erilaisista työkuultuureista, työympäristöistä, poikkeavista työtavoista, työmenetelmistä sekä työvälaineistä. Kansainvälinen harjoittelu lisää myös opiskelijan valmiuksia työskentelyyn oman alan kansainvälisissä tehtävissä. Ulkomailla ja Suomessa suoritettavan harjoittelun suhteen sovelletaan samoja laatuvaatimuksia. Ulkomailla suoritettava harjoittelu on aina hyväksyttävä etukäteen harjoittelun ohjaajalla ennen harjoittelujakson alkamista. Ulkomailla suoritettu oma alan harjoittelu tuottaa saman opintopistemäärän kuin kotimaassa suoritettu.

6 OSAPUOLTEN VASTUUT

Opiskelija

- perehtyy harjoittelutavoitteisiin
- hankkii harjoittelupaikan itsenäisesti ja on omatoiminen työnhaussa
- varmistaa harjoittelun ohjaajalta, että harjoittelupaikka ja työtehtävät ovat harjoittelutavoitteiden mukaiset
- huolehtii harjoittelusuunnitelman ja työ- tai harjoittelusopimuksen laadinnasta
- toimittaa harjoittelusuunnitelman harjoittelun ohjaajalle mielellään ennen harjoittelun alkamista, mutta kuitenkin viimeistään viikon kuluessa harjoittelun alkamisesta
- harjoittelun aikana huolehtii tunnollisesti työtehtävistään
- pyytää työnantajalta työtodistuksen ja osa-aikatyössä todistuksen tehdyistä työtunneista
- toimittaa harjoitteluraportin ja kopion työtodistuksesta harjoittelujakson päätyttyä harjoittelun ohjaajalle

Ammattikorkeakoulun harjoittelun ohjaaja

- ohjaa opiskelijaa ja on hänen tukena
- hyväksyy opiskelijan harjoittelupaikan opiskelijan tekemän harjoittelusuunnitelman perusteella
- sopii työnantajan kanssa mahdollisesta harjoittelujakson aikana tehtävästä työpaikkavierailusta
- hyväksyy harjoittelun harjoitteluraportin ja työtodistuksen perusteella kuukauden kuluessa siitä, kun opiskelija on jättänyt kaikki hyväksymistä varten tarvittavat dokumentit, tai pyytää opiskelijaa täydentämään raportointia
- kirjaa opintopisteet harjoittelusta WinhaWiiviin.

Työnantaja

- vastaa työnantajan lakisääteisistä velvollisuuksista
- tekee työsopimuksen opiskelijan kanssa (tai harjoittelusopimuksen palkattomasta harjoittelusta) • kirjoittaa työtodistuksen

7 PALKKA, OPINTOTUKI JA HARJOITTELURAHA

7.1 Harjoittelun palkallisuus

Opiskelija sopii harjoittelun palkallisuudesta työnantajansa kanssa. Jos opiskelijalle maksetaan palkkaa, on hän silloin työsopimussuhteessa työnantajaan. Palkkasuosituksia insinööriopiskelijoille löytyy Insinööriopiskelijaliiton IOL:n sivuilta <http://www.iol.fi>. Palkkasuosituksia tradenomien harjoittelulle löytyy esimerkiksi Tradenomiliiton sivuilta www.tradenomiliitto.fi.

7.2 Opintotuki ja harjoitteluraha

Harjoitteluajalle voidaan myöntää opintotuki, kun harjoittelu kuuluu pakollisena opintojaksona tutkintoon tai kun se sisältyy suoritettavaan tutkintoon ja tuottaa opintopisteitä. Harjoittelupalkka voi estää opintorahan saamisen, jos se ylittää KELAn määrittelemän ansiorajan (www.kela.fi). Ulkomailla tapahtuvan harjoittelun tukemiseksi yksikkö saa vuosittain opetusministeriöltä määrärahan, josta voi kysyä lisätietoa kv-toimistosta.

LIITE 1

HARJOITTELURAPORTIN LAADINTAOHJE

Harjoitteluraportin on oltava pituudeltaan vähintään 4 tekstisivua. Kansilehtenä toimii harjoitteluraporttilomake.

Harjoitteluraportin sisältö on seuraava:

1. Harjoittelupaikka

- Harjoittelupaikan tiedot (yrityksen sijainti- ja osoitetiedot, toimiala, tärkeimmät tuotteet, yrityksen taustahistoria ja liikevaihdon kehitys, asiakaskunta- ja markkinatieto, yrityksen organisaatorakenne, henkilöstöryhmät ja henkilöstömäärä, oma työskentely-yksikkö)
- Muut työpaikalla esiintyvät asiat (oman yksikön työsuojelun järjestäminen, koulutus-toiminta, vapaa-ajantoiminta ja ammattiyhdistystoiminta)

2. Oman työn kuvaus

- Omat työtehtävät (harjoittelu-aika ja oma asema työyhteisössä, työhön opastus, tärkeimmät työtehtävät, työskentelyryhmässä vai itsenäisesti, työmenetelmät ja työssä käytetyt apuvälineet, työn tai tuotannon järjestelyt ja laadunvarmistus, esittele lyhyesti esimiehesi, oliko työtehtävän vaatimustaso sopiva)

3. Oma arvio harjoittelusta

- Oma arvio harjoittelun sisällöstä, monipuolisuudesta, työviihtyvyydestä, ja sopivuudesta oman alan harjoitteluksi
- Arvio omasta toiminnasta ja aktiivisuudesta harjoittelun aikana
- Omat odotukset/tavoitteet ja täyttyivätkö ne (palaa harjoittelusuunnitelmassa laadittuihin tavoitteisiin). Mitä opit?
- Millaisia taitoja harjoittelupaikassa tarvittiin?
- Harjoittelupaikalla suhtautuminen harjoittelijaan
- Opiskelemiesi asioiden hyöty harjoittelun kannalta
- Onnistumisen kokemuksia ja negatiivisia kokemuksia, esimerkkejä
- Mitkä asiat ovat edistäneet työntekoa ja oppimista
- Johtopäätökset (miten selvisit harjoittelujaksosta, miten harjoittelu vastasi tarkoitustaan, harjoittelujakson vaikutus käsitykseen alasta ja antoiko harjoittelu lisää ammattitietoa ja taitoa)

- Pohdintaa mahdollisesta jatkosta harjoittelupaikassa (harjoittelupaikkana jatkossa, mahdollinen tuleva työpaikka)
- Kehittämisehdotuksia harjoittelujaksojen toteutukseen, ohjaukseen, arviointiin - Harjoittelupaikan terveiset ammattikorkeakoululle

Harjoitteluraportti kirjoitetaan käyttäen fonttikokoa 12 ja riviväliä 1,5. Raportin kielen tulee olla sujuvaa ja ymmärrettävää asiatyylillä. Teksti saa kuitenkin olla elävää ja kuvastaa persoonaasi. Raportti kirjoitetaan täydellisin virkkein ja luetteloita tulee välttää. Ota huomioon, että oppimispäiväkirjan pitäminen jo harjoitteluajana on oiva apu harjoitteluraporttia laatiessasi.

Harjoitteluraportin arvioinnissa kiinnitetään keskeistä huomiota aiheen käsittelyyn, joka sisältää omaa pohdintaa ja lähteistä otettua tekstiä (esim. www-sivut ja yrityksen vuosikertomukset), käytetyt lähteet on merkittävä raportin loppuun. Älä kuitenkaan toista lähteiden tekstiä sellaisenaan, vaan referoi oman tavoitteen mukaisesti. Arvioinnissa tarkkaillaan myös raportin ulkoasua.

Harjoitteluraportti palautetaan paperiversiona harjoittelujakson päätyttyä hyväksymistä varten ammattikorkeakoulun harjoittelun ohjaajalle.

Liitteeksi tarvitaan kopio työtodistuksesta ja osa-aikatyössä todistus tehdyistä työtunneista.

HARJOITTELUSUUNNITELMA
PLACEMENT PLAN
Harjoittelijan tiedot/Student

Nimi/Name	Opiskelijanumero/Student Number
Koulutusohjelma, suuntautumisvaihtoehto/ Degree Programme, Targeted Degree	
Opintojen aloitusvuosi/ Starting year of the Study	Ryhmätunnus/ Group Code
Puhelin/Telephone	Sähköpostiosoite/Email

Harjoittelupaikan tiedot/Work Placement Organisation

Harjoittelupaikka/Name of the Company	Toimiala/Branch of The Company	
Lähiosoite/Address	Postinumero ja postitoimipaikka/Postal Code and Town	
Yhteyshenkilö / esimies / Contact Person	Puhelin/Telephone	Sähköpostiosoite/Email

Harjoittelusuhteen tiedot/Work Placement

Harjoitteluaika/ Time ____.____.20__ - _____.____.20__	Työaika h/vko Working Hours/week
---	-------------------------------------

Harjoittelusuunnitelma/Placement Plan

Työtehtävien kuvaus/Description of the Task
Miten tuleva harjoittelu tukee HOPS:iäni ja urasuunnitelmaani?/How will the placement support my personal study plan and career plan?
Tämän harjoittelujakson keskeisimmiksi oppimistavoitteikseni asetan/My main learning targets for the placement: 1. 2. 3. 4.

Allekirjoitukset/Signatures

Opiskelija/Student _____ pvm/date	Ohjaava opettaja/ Tutor at the UAS _____ pvm/date
---	---

